

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

KÄSKKIRI

10.06.2025 nr 100

Täienduskoolituse õppekava kinnitamine

Täiskasvanute koolituse seaduse § 9 lõike 2, Sotsiaalkaitseministri 30.01.2019 määruse nr 2 „Sotsiaalkindlustusameti põhimäärus” § 10 lõike 1 punkti 17 ning Sotsiaalkindlustusameti peadirektori 21.12.2022 käskkirja nr 54 „Õppekorralduse aluste ja täienduskoolitusasutuse tegevuse kvaliteedi tagamise aluste kehtestamine” punkti 5.5 alusel

1. Kinnitan Sotsiaalkindlustusameti täienduskoolituse „Erivajaduse ja puudega lapse piiriületavale seksuaalkäitumisele reageerimine Lipusüsteemi metoodikaga” õppekava vastavalt lisale.
2. Käskkiri jõustub allakirjutamisest.

(allkirjastatud digitaalselt)
Maret Maripuu
peadirektor

Õppekava nimetus	Erivajaduse ja puudega lapse piiriületavale seksuaalkäitumisele reageerimine Lipusüsteemi metoodikaga
Õppekavarühm	Sotsiaaltöö ja nõustamine
Õppekava koostamise alus	Sotsiaalhoolekande seadus Lastekaitse seadus Perevanema ja kasvataja kompetentsimudel Belgia seksuaaltervise kompetentsikeskuse Sensoa tõendus põhine Lipusüsteemi meetod
Õppekeel	Eesti keel
Õppe eesmärk	Koolituse tulemusel on õppijal teadmised sellest, kuidas rääkida seksuaalkasvatustlikel teemadel asendushooldusel olevate laste ja noortega, ning oskus kasutada Lipusüsteemi metoodikat sobimatule seksuaalkäitumisele reageerimisel, arvestades lapse eripära ja puuet.
Sihtgrupp	Asendushooldusteenust pakkuvad asenduskodu kasvatajad ning spetsialistid, perekodu perevanemad, turvakodus ja kinnise lasteasutuse teenusel lapse arengut kujundavad ja toetavad töötajad.
Osalejate arv (min ja max)	18 – 25
Osalemise eeldus	Õppija on asenduskodu kasvataja, perevanem või turvakodus/ kinnise lasteasutuse teenusel lapse arengut kujundav ja toetav töötaja.
Õppe maht ja ülesehitus (akadeemilistes tundides)	Õppe kogumaht on 19 akadeemilist tundi, millest 18 akadeemilist tundi on kontaktõpe ja 1 akadeemilist tundi on iseseisev töö.
Õpiväljundid	Koolituse lõpuks õppija: <ul style="list-style-type: none"> • selgitab lapse ja noore seksuaalse arengu etappe ning eakohase ja turvalise seksuaalse arengu toetamise põhimõtteid; • kirjeldab erivajadusega (sh traumakogemusega, intellekti ja liitpuudega) lapse seksuaalse arengu eripärasid ja käitumist mõjutavaid tegureid; • analüüsib, kuidas kujundada lapse turvalist käitumisoskust läbi seksuaalkasvatuse; • eristab eakohast (loomulikku), sobimatut ja lubamatut seksuaalkäitumist Lipusüsteemi metoodika järgi, võttes arvesse lapse eripära või puuet; • reageerib piiriületavale seksuaalkäitumisele Lipusüsteemi metoodika järgi, võttes arvesse lapse eripära või puuet; • analüüsib oma praktikas esinenud piiriületava seksuaalkäitumise juhtumeid Lipusüsteemi metoodika järgi.
Sisukirjeldus	Koolitus keskendub laste ja noorte seksuaalse arengu mõistmisele ning sobivate pedagoogiliste reageerimisviiside kujundamisele. Koolitus koosneb kolmest koolituspäevast (kõik 6 akadeemilist tundi). Esimesel kahel koolituspäeval tutvustatakse osalejatele lapse arenguetappidele vastavat seksuaalkasvatust, arvestades ka erivajadusi ja traumakogemusi ning käsitletakse Sensoa Lipusüsteemi metoodikat, mis aitab eristada loomulikku, sobimatut ja lubamatut seksuaalkäitumist ja annab praktilised tööriistad sobivaks reageerimiseks. Õppe käigus vaadeldakse näidisjuhtumeid, harjutatakse lipu määramist ja analüüsitakse pedagoogilisi võtteid. Teise ja kolmanda koolituspäeva vahel koostab õppija kodutööna iseseisva juhtumikirjelduse. Koolituse kolmandal päeval arutletakse osalejate juhtumeid.

Õpisündmuse teemad	<p>1. koolituspäev</p> <ul style="list-style-type: none"> Seksuaalsus ja seksuaalne areng eri vanustes. Seksuaalse arengu eripärad puude, erivajaduse ja traumakogemuse korral. Koolieelses eas laste seksuaalse arengu toetamine ja nendega rääkimine. Noorte seksuaalse arengu toetamine. Seksuaalsuse trepi mudel. Seksuaalkasvatus murdeas: muutused, keha, suhted, seksuaalvahekord. <p>2. koolituspäev</p> <ul style="list-style-type: none"> Seksuaalkäitumise hindamine: loomulik, sobimatu või lubamatu? Lipusüsteemi kriteeriumid ja lipu värvi määramine. Juhtumite analüüs ja lipu määramine rühmatöös. Pedagoogilised reageerimisviisid piire ületavale seksuaalkäitumisele. <p>3. koolituspäev</p> <ul style="list-style-type: none"> Osalejate kodutööde põhjal juhtumite arutelu. Pedagoogiliste reageerimisviiside hindamine ja täiustamine.
Õppemeetodid	Loengud, arutelud, rühmatööd, juhtumianalüüsid, videomaterjali vaatamine ja ühine refleksioon.
Õppekeskkonna kirjeldus	<p>Koolitus toimub õppetöoks sobivate tingimustega koolitusruumis, mis mahutab vähemalt 25 osalejat. Ruumi suurus ja paigutus võimaldab osalejatel ja koolitajatel vabalt ringi liikuda ning vajadusel jaguneda gruppidesse (individuaal- ja gruppitööd, praktilised ülesanded).</p> <p>Osalejatel on endal õppevahenditena tagatud esmased kirjutusvahendid ja paber. Osalejatele on tagatud kohvipausid ja toitlustus.</p> <p>Koolitust puudutav info saadetakse osalejatele e-posti aadressile hiljemalt nädal enne koolitust. Elektroonilised õppematerjalid edastatakse osalejatele e-posti teel pärast koolituse toimumist.</p>
Iseseisev töö	Osaleja koostab kirjaliku juhtumikirjelduse reaalsest või hüpoteetilisest olukorrast, kus laps või noor on ilmutanud seksuaalkäitumist, mis vajab täiskasvanu reageerimist. Juhtumis tuleb kirjeldada lapse vanus, olukorra kontekst, käitumine ning esmane hinnang, millise lipu alla see kuuluda võiks. Juhtumid saadetakse enne kolmandat koolituspäeva koolitajale ning neid käsitletakse veebiseminaril ühiseks aruteluks ja õppimiseks.
Õppematerjalide loend	<p>Õppematerjalid:</p> <ul style="list-style-type: none"> Koolituse sisu toetav elektrooniline jaotusmaterjal. Lipusüsteemi plakat. Raamat „Sensoa lipusüsteem: laste ja noorte lubamatule ja sobimatule seksuaalkäitumisele reageerimine“, E. Frans.
Õppe lõpetamise tingimused, sh hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid	<p>Koolituse lõpetamise tingimuseks on vähemalt 85 protsendi ulatuses õppes osalemine, gruppitöodes osalemine ja iseseisva kodutöö koostamine.</p> <p>Õpiväljundid on saavutatud, kui:</p> <ul style="list-style-type: none"> õppija osaleb aktiivselt gruppitöodes ja põhjendab enda seisukohti;

	<ul style="list-style-type: none"> kirjalik juhtumikirjeldus on koostatud vastavalt etteantud kodutöö juhendile ning selle läbiviimine on koolitusgrupis kirjeldatud.
Õppe läbimisel väljastatav dokument (tunnistus või tõend)	<p>Tunnistus väljastatakse isikule juhul, kui ta vastas koolituse lõpetamise tingimustele ja saavutas kõik õpiväljundid.</p> <p>Tõend täienduskoolituses osalemise kohta väljastatakse isikule juhul, kui ta ei saavutanud kõiki õpiväljundeid, kuid vastas õppe lõpetamise tingimustele.</p>
Koolitaja kompetentsust tagava kvalifikatsiooni või õpi- ja töökogemuse kirjeldus	Koolitaja on erialase kõrgharidusega, valdkondliku töökogemusega ekspert, kes puutub oma töös kokku koolitusel käsitletavate teemadega. Ta on läbinud Lipusüsteemi metoodika koolitajate koolituse või olnud varasemalt Lipusüsteemi koolitajate koolitaja, on viimase nelja aasta jooksul viinud läbi samasisulisi koolitusi ning omab täiskasvanute koolitaja kompetentse.
Õppekava kinnitamise aeg	